

OCTAVIAN GOGA

# POEZII

OPERA PREMIATA DE ACADEMIA ROMÂNĂ

Prețul:  
1.— Leu

BUCUREȘTI  
«MINERVA», INSTITUT DE ARTE  
GRAFICE ȘI EDITURĂ. — Bd. ACADEMIEI, 3 — EDGAR - QUINET, 4.  
1907

# POEZII

OCTAVIAN GOGA

---

P O E Z I I

Operă Premiată de Academia Română



BUCUREȘTI

MINERVA, — Institut de Arte  
Grafice și Editură — Bulevard.  
Academiei 3, — Edgar Quinet 4

1907

---

EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE  
ȘI EDITURĂ «MINERVA».  
REPRODUCEREA ESTE OPRITĂ.

---

## RUGĂCIUNE

**R**ătăcitor, cu ochii tulburi,  
Cu trupul istovit de cale,  
Eu cad neputincios, stăpâne,  
În fața strălucirii tale.  
În drum mi se desfac prăpăstii  
Și'n negură se 'mbracă zarea,  
Eu în genunchi spre tine caut:  
Stăpâne-orânduie-mi cărarea!

În pieptul zbuciumat de doruri  
Eu simt ispitele cum sapă,  
Cum vor să-mi tulbure izvorul  
Din care sufletul s'adapă.

Din valul lumii lor mă zmulge  
Și cu povața ta 'nțeleaptă  
În veci spre cei rămași în urmă.  
Stăpâne, văzul meu îndreaptă.

Desleagă minții mele taina  
Și legea farmecelor firii,  
Sădește 'n brațul meu, stăpâne,  
Tăria urii și-a iubirii.  
Dă-mi cântecul și dă-mi lumina  
Și zvonul firii 'ndrăgostite,  
Dă-i raza soarelui de vară  
Ploapei mele ostenite.

Alungă patimile mele,  
Pe veci strigarea lor o frânge  
Și de durerea altor inimi  
Învață-mă stăpâne-a plânge.  
Nu rostul meu, de-apururi pradă  
Ursitei maștere și rele,  
Ci jalea unei lumi, părinte,  
Să plângă 'n lacrimile mele.

Dă-mi tot amarul, toată truda  
Atâtor patimi fără leacuri,  
Dă-mi viforul în care urlă  
Și gem robiile de veacuri.  
— Demult plâng umiliții 'n umbră  
Cu umeri gârbovi de povară...  
Durerea lor înfricoșată  
În inimă tu mi-o coboară.

În suflet samănă-mi furtună,  
Să-l simt în matca-i cum se zbate,  
Cum tot amarul se revarsă  
Pe strunele înfiorate ;  
Și cum sub bolta lui aprinsă,  
În smalț de fulgere albastre,  
Închiagă-și glasul de aramă :  
*Cântarea pătimirii noastre.*



## PLUGARII

**L**a voi aleargă totdeauna  
Truditu-mi suflet să se 'nchine ;  
Voi singuri străjuiți altarul  
Nădejdi mele de mai bine.  
Al vostru-i plânsul strunei mele :  
Creștini ce n'aveți sărbătoare,  
Voi cei mai buni copii ai firii,  
Urziți din lacrimi și sudoare.

Cu mila-i nesfârșită, ceriul  
Clipirii voastre 'nduioșate  
I-a dat cea mai curată rază  
Din sfânta lui seninătate.



Și v'a dat suflet să tresară  
Și inimă să se 'nfioare  
De glasul frunzelor din codru,  
De șopot tainic de izvoare.

În coapsa grăitoarei miriști,  
De vreme plugul vostru ară;  
E primăvară pe câmpie  
Și 'n ochiul vostru-i primăvară.  
Blând tainele vi le desface  
Din sânu-i milostiva glie,  
Căci toată floarea vă cunoaște  
Și toată frunza ei vă știe.

Purtați cu brațele-amândouă  
A muncii rodnică povară,  
Supt strălucirea 'nlăcrimată  
A dimineților de vară.  
Și nimeni truda nu v'alină,  
Doar' bunul ceriului părinte,  
De sus, pe frunte vă așează  
Cununa razelor lui sfinte.

A voastră-i jalea cea mai mare  
A voastră-i truda cea mai sfântă,  
Stăpânul vitreg vă lovește,  
Dar ceriul bine vă cuvîntă.  
Și dacă 'n schimbul pâinii voastre  
Piticul vă plătește fiere,  
Îndurător v'ascultă Domnul  
Și vă trimite mângâiere.

Când doarme plugul pe roțile  
În pacea serilor de toamnă,  
La voi coboară Consânzeana,  
A visurilor noastre Doamnă.  
Vin crai cu argintate coifuri  
Și 'n aur zânele bălaie ;  
Atâta strălucire 'ncapă  
În bordeiașul vost' de paie

Frați buni ai frunzelor din codru  
Copii ai mândrei bolți albastre,  
Sfințiți cu lacrimi și sudoare  
Țărâna plaiurilor noastre!

Din casa voastră, unde 'n umbră  
Plâng doinele și râde hora.  
Va străluci odată vremii  
Norocul nost' al tuturorora.

A mea e lacrima ce 'n tremur  
Prin sita genelor se frânge,  
Al meu e cântul ce 'n pustie  
Neputincioasa jale-și plânge.  
Ci 'n pacea obidirii voastre,  
Ca 'ntr'un întins adânc de mare,  
Trăește 'nfrișatul vifor  
Al vremilor răzbunătoare.



## N O I

**L**a noi sunt codri verzi de brad  
Și câmpuri de mătăasă ;  
La noi atâția fluturi sânt  
Și-atâta jale 'n casă.  
Privighitori din alte țări  
Vin doina să ne-asculte ;  
La noi sânt cântece și flori  
Și lacrimi multe, multe...

Pe boltă sus e mai aprins.  
La noi bătrânul soare,  
De când pe plaiurile noastre  
Nu pentru noi răsare....

La noi de jale povestesc  
A codrilor desişuri,  
Şi jale duce Murăşul  
Şi duc tustrele Crişuri.

La noi nevestele plângând  
Sporesc pe fus fuiorul,  
Şi 'mbrăţişându-şi jalea plâng :  
Şi tata şi feciorul.  
Supt cerul nostru înduişat  
E mai domoală hora,  
Căci cântecele noastre plâng —  
In ochii tuturorora.

Şi fluturii sânt mai sfioş  
Cînd sboară 'n zări albastre,  
Căci roua de pe trandafiri —  
E lacrimile noastre.  
Iar codrii ce 'nfrăţiţi cu noi  
Işi înfioară sânul.  
Spun că din lacrimi e 'mpletit  
Şi Oltul nost' bătrânul...

Avem un vis neîmplinit,  
Copil al suferinții, —  
De jalea lui ne-au răposat  
Și moșii și părinții...  
— Din vremi bătrâne de demult,  
Gemând de grele patimi :  
Deșertăciunea unui vis  
Noi o stropim cu lacrimi...



## OLTUL

**M**ult iscusita vremii slovă  
Nu spune clipa milostivă,  
Ce ne-a 'nfrățit pe veci necazul  
Și veselia de-o potrivă...  
Mărită fie dimineața  
Ce-a săvârșit a noastră nuntă,  
Bătrâne Olt! — cu buza arsă  
Îți sărutăm unda căruntă.

În cetățuia ta de apă  
Dorm cântecele noastre toate  
Și fierbe tăinuita jale  
A visurilor sfărâmate.

Tu împletești în curcubeie  
Comoara lacrimilor noastre  
Și cel mai scump nisip tu-l duci  
În vadul Dunării albastre.

La sânul tău vin, în amurguri,  
Sfioase, fetele fecioare,  
Și dimineața vin neveste  
Cu șorțul prins în cingătoare —  
Și vin păstori cu glugă albă,  
Din fluer povestindu-și dorul —  
Și câte cântece și lacrimi  
Nu duce valul călătorul...

Drumeț, bătut de gânduri multe,  
Ne lași atât de greu pe noi,  
Imbrățișându-ne câmpia  
Te uiți adesea înapoi.  
Așa domol te poartă firea,  
Căci duce unda-ți gânditoare:  
Durerea unui neam ce-așteaptă,  
De mult, o dreaptă sărbătoare.



— De mult, în vremi mai mari la suflet  
Erai și tu haiduc, moșnege, —  
Când Domni vicleni jurau pe spadă  
Să sfarme sfânta noastră lege :  
Tu, frate plânsetelor noastre  
Și răsvrătirii noastre frate  
Urlai țăriilor amarul  
Măinii tale 'nfricoșate.

Cum tresăriau incremenite,  
În jocurile lor buiestre,  
Oștiri cu coifuri de aramă  
Și roibi cu aur pe căpestre,  
Când la strigarea ta de tată  
Grăbiau din codri la poiene,  
Strângând săcuri a subsuoară,  
Feciorii mândrei Consânzene.

Zdrobită-n praf, murià arama  
Și codrul chioteà, viteazul ;  
Iar tu, frățâne, mare meșter,  
Biruitor frângeai zăgazul

Și 'mbujorându-te la față,  
Treceai prin văile afunde,  
Încovoiindu-ți îndărătnic  
Mărețul tău grumaz de unde.

— Slăvite fărmituri a vremii,  
De mult v'am îngropat văleatul..  
Neputincios pari și tu astăzi —  
Te-a 'ncins cu lanțuri Împăratul.  
Ca unda ta strivită, gemem  
Și noi, tovarășii tăi buni,  
Dar de ne-om prăpădi cu toții  
Tu, Oltule, să ne răzbuni !

Să verși, păgân, potop de apă  
Pe șesul holdelor de aur ;  
Să piară glia care poartă  
Înstrăinatul nost'tezaur ;  
Țărâna trupurilor noastre  
S'o scurmi de unde ne'ngropară  
Și să-ți aduni apele toate,  
— Să ne mutăm în altă țară !



## CASA NOASTRĂ

---

**T**rei pruni frățâni, ce stau să moară,  
Își tremur' creasta lor bolnavă,  
Un vânt le-a spânzurat de vârfuri  
Un pumn de fire de otavă.  
Cucuta crește prin ogradă  
Și polomida-i leagă snopii...  
— Ce s'a ales din casa asta,  
Vecine Neculai al popii !...

De pe păreții 'ngălbeniți  
Se deslipește 'n pături varul  
Și pragului îmbătrânit  
Începe-a-i putrezi stejarul ;

Iar' dacă razele de soare  
Printre şindrile facu-şi cale,  
Văd sporul pânzei de păianjen  
Şi 'nfiorate mor de jale.

Cum dorm acum neputincioase  
Supt vreascurile stinse-a vetrii,  
Poveştile 'nşirate sara  
De-atâtea cuscre şi cumetrii ;  
Cum tremură cenuşa aspră,  
Ce 'nfioraşi îmi par cărbunii,  
De vraja ce le-a mai rămas,  
Din câte povestiau străbunii...

Infipt în meşter-grindă, iată-l  
Răvaşul turmelor de oi ;  
Şiragu' lui de creştături  
Se uit' atât de trist la noi.  
Îmi duce mintea 'n alte vremi  
Cu slova-i binecuvântată,  
— În pragul zilelor de mult  
Parcă te văd pe tine, tată,

Și parc'aud pocnet de bici  
Și glas stăruitor de slugă.  
— O văd pe mama 'n colțul șurii  
Așează 'ncet merindea 'n glugă...  
Înduioșată mă sărută  
Pe părul meu bălan, pe gură :  
«Zi Tatăl nostru sara, dragă,  
Și să te porți la 'nvățătură !...»

Și uite-mi trec pe dinainte  
In rânduri-rânduri toate cele ;  
Orașul înegrit de fumuri  
Și toate plânsetele mele.  
— Cum m'am făcut apoi cuminte  
Cu vremea ce înaintă,  
Și m'am trezit pe nesimțite  
Că-mi zice satul : — Dumneata...

Și câtor cântece la joc  
Țineam cu glasul meu ison,  
De câteori am spus povestea  
Lui Alisandru Machidon.

Și ca un cântec cum s'a stins  
Frumoasa mea copilărie —  
Și dragostea de două veri  
Cu fata popii Irimie...

Cu valul vremilor ce curg  
Atâtea cântece s'au dus,  
Și valul vremilor ce curg  
Atâtea cântece-a răpus...  
Eu vă sărut, păreți străbuni,  
Pe varul vost' scobit de ploaie...

. . . . .

De ce-ți ștergi ochii cu cămașa,  
— Ori plângi, vecine Niculae ?...



## APOSTOLUL

---

**Ç**a o vecernicie domoală  
Se stinge zvonul din dumbravă,  
Pleoapa soarele-și închide  
Sus pe-o căpiță de otavă.  
Norodul a cuprins podmolul  
Lângă frăgarul din uliță, —  
De cârjă sprijinit răsare  
Bătrânul preot la portiță.

Moșneag albit de zile negre,  
Așa îl pomenise satul,  
Pe pieptărelul lui de lână  
Purtând un ban dela 'mpăratul

— Domol, în mijloc se așează,  
Și sprijinind încet toiagul,  
Clipind din genele cărunte  
Inecpe-a povesti moșneagul.

Intreg norodul ia aminte  
Și-ascultă jalnica poveste,  
Și fusul se oprește 'n mâna  
Înduioșatelor neveste.  
Moșnegii toți fărâcă lacrimi  
Cu genele tremurătoare,  
Aprinși feciorii strâng prăseaua  
Cușitului din cingătoare.

Atâtea patimi plâng în glasul  
Cuvântătorului părinte  
Și-atâta dor aprind în inimi  
De clipa răzbunării sfinte.  
— Bătrânul mag înalță fruntea,  
Ce sfânt e graiul gurii sale,  
Din el 'va răsări norocul  
Acestui neam sfârșit de jale!



Același dor tresare 'n piepturi,  
Când glasul strigător răsună  
Și gemet înfioară firea  
Prelung și greu ca o furtună.  
Frăgarul își îndoaie coapsa,  
Iar de prin văi purcede vântul,  
Prin largul multelor văzduhuri,  
Să ducă cerului cuvântul.

Din cetățuia strălucirii  
Coboară razele de lună  
Și pe argintul cărunteței  
Din aur împletesc cunună.  
— Cuvine-se hirotonirea  
Cu harul ceriurilor ție,  
Drept vestitorule apostol  
Al unei vremi ce va să vie.



## DASCĂLUL

---

**M**oșneag senin, eu tâmpla ta curată  
O cer, pe veci, nădejzii mele pază,  
Din soarele copilăriei mele  
In ochiul tău mai licărește-o rază.  
In suflet simt cum negura se sfarmă  
Și se 'mpletește albă dimineață,  
Când ochiul tău în inimă-mi coboară,  
Topind încet cetatea ei de ghiață,

Azi, ca un sfânt dintr'o icoană veche,  
Blând îmi răsai cu fața ta blajină,  
Cu zâmbet bun, cu ochi cuminți și limpezi,  
Strălucitori de lacrimi și lumină.

Cu tin' răsar atâtea nestemate  
Din îngropatul vremilor tezaur  
Și amintirea 'n țara ei mă poartă,  
Cu pas încet, în carul ei de aur...

Mă văd în pragul zilelor mai bune...  
O casă 'n deal, cu strașine plecate,  
Unde-ascultă de sfaturile tale  
Atâta răs și-atâta sănătate.  
În frunte, tu păreai un mag din basme,  
Când soarele trecând peste fântână,  
Blând pătrundeă prin strașina de paie  
Și lumineă bucoavna ta bătrână.

— A fost de mult. — O rază care luptă  
Zadarnic cu câmpiile de ghiață, —  
Vezi, astăzi valul altei vieți mă poartă  
Și 'nțelepciunea altei lumi mă 'nvață.  
Dar sufletul și-acum își are cuibul  
Acolo sus în satul de supt munte,  
Unde și azi zimbește împăcată,  
Curata cinste-a pletelor cărunte.

Bucoavna ta, supt pragul de pe grindă,  
Iși hodinește 'nvățătura moartă,  
Dar glasul tău și azi, la zi de praznic,  
Toată povara greului o poartă.  
— Pierdut ascult cântarea ta la strană  
Și tainică și sfântă-mi pare clipa,  
Pare că duhul altei lumi m'atinge,  
In zbor domol, pe frunte cu aripa.

Căci simt plutind prin fumul de tămâie  
Sfințenia cântării preacurate,  
Ce-a rumenit o lume cu senina  
Cucernicie-a vremilor uitate.  
Și 'n ochii tăi văd strălucind scânteia  
Din focul mare-al dragostii de lege,  
Ce prin potopul veacurilor negre  
Ne-a luminat cărările pribege.



## DĂSCĂLIȚA

Țând tremurându-și jalea și sfiala  
Un cânt pribeag îmbrățișează firea  
Și-un trandafir crescut în umbră moare  
Și soare nu-i să-i plângă risipirea,  
Eu plâng atunci, căci tu-mi răesai în zare,  
A vremii noastre dreaptă muceniță,  
Copil blajin, cuminte prea de vreme,  
Sfielnică, bălaie dăscăliță.

Ca strălucirea ochilor tăi limpezi,  
Poveste nu-i mai jalnic povestită,  
Tu ești din leagăn soră cu sfiala,  
Pe buza ta n'a tremurat ispită.

Cununa ta de zile și de visuri  
Au împletit-o rele ursitoare,  
Ca fruntea ta nu-i frunte de zăpadă  
Și mână nu-i atâtea știutoare.

Moșnegi, ceteți ai cărților din strană,  
Din graiul tău culeg învățătură,  
E scrisă par'că 'n zâmbetele tale  
Seninătatea slovei din scriptură,  
În barba lor, căruntă ca amurgul,  
Ei strâng prinosul lacrimilor sfinte,  
Căci văd aievea întrupat ceaslovul,  
În vorba ta domoală și cuminte.

La tine vin nevestele să-și plângă  
Feciorii lor în slujbă la 'mpăratul,  
Și tu ascunzi o lacrimă 'ntre slove,  
În alte țări când le trimiți oftatul...  
Și fete vin să le 'nflorești altița,  
La pragul tău e plină ulicioara  
Și fetele își șoptesc în taină :  
Ce mâni frumoase are domnișoara.

...Și mângăind copiii altor mame  
Te stângi zâmbind în calea ta fecioară,  
Iar căpătâiul somnului tău mașter  
De-un vis deșert zadarnic se 'nfioară,  
Tu par' c'auzi cum picură la geamuri  
Un ciripit de pui de rândunică  
Și-un gând răzleț îți infierbântă tâmpla,  
Cu tine-adoarme-o dulce, sfântă frică...

Sfios, amurgul toamnei mohorâte  
Își mișcă 'ncet podoaba lui bolnavă,  
Ca din cădelniți fumul de tămâie,  
Prelung se zbate frunza din duminică...  
Tu stai în prag și din frăgar o frunză  
La sânul tău s'a pogorât să moară,  
Iar vântul spune crengilor plecate  
Povestea ta, frumoasă domnișoară...



## BATRÂNI

---

**D**e ce m'ați dus de lângă voi,  
De ce m'ați dus de-acasă?  
Să fi rămas fecior de plug,  
Să fi rămas la coasă.

Doar nici eu nu mai rătăciam  
Pe-atâtea căi răzlețe,  
Și-aveați și voi în curte-acum  
Un stâlp la bătrânețe.



Că mă 'nsuram când isprăviam  
Cu slujba la 'mpăratu !  
Doar casă-avem în rând cu toți,—  
— Cum m'ar cinsti azi satu !...

Avere-ai azi și Dumneata  
Nepoți, să-ți zică : Moșu...  
Aveai cui spune la povești  
Cu împăratu roșu...

Și — par'c'o văd, s'ar bucură  
De-o noră biata mama.  
Să-i deie sfaturi și s'o certe  
Când nu va luă seama.

. . . . .  
Așa... vă treceți, bieți bătrâni,  
Cu rugi la Preacurata,  
Și plânge mama pe ciaslov  
Și 'n barbă plânge tata...



## REÎNTORS

---

**S**tăpâne codru, crai bătrân,  
Mai ții-le tu minte oare ?...  
— La umbra unui fir de nalbă,  
Plângea o floare de cicoare,  
Și-un firicel de izmă creață  
Se sărută atunci cu Oltul...  
Atunci m'am dus în lume eu,  
Feciorul lui Iosif preotul !

Stăpâne codru, crai bătrân,  
Eră și-o casă la răscruci...  
— Eră a noastră... Nu știu, tu  
Aminte dacă-ți mai aduci ?...

Că matca Oltului băteà  
La colțul casei într'un soc  
Și 'n Olt se oglindiau din geam  
Trei rădăcini de busuioc...

Bătrâne crai, când mi-am luat  
De frunza ta bunul rămas,  
Erà și tata... Știi-l tu?...  
Și mama sta sfârșită 'n glas...  
Și hâtrul dascălu' Ilie,  
Cel înțelept, glumeț și schiop,  
La vatră răzimat spuneà  
O pilduire din Isop...

Bătrâne codru! — Eu m'am dus,  
Răpus de-un gând nebun pe semne,  
Uitat-am pilda lui Isop,  
Vârtejului să nu mă 'ndemne...  
— Dar ostenit odat' privind  
La zarea ceriului albastră,  
Am plâns și gândul m'a bătut,  
Să mă întorc la casa noastră !...

...Și m'am întors, bătrâne crai!...  
Dar casa noastră nu mai este...  
— Azi, rogu-te, să-mi spui din frunză  
Indurerata ei poveste!  
— Că dascălu' Ilie-i mort...  
Cum s'a schimbat de-atuncea satul  
Și Oltului i-a mutat matca,  
Poruncă dela Împăratul...

Bătrâne crai! — A fost demult...  
Că s'a schimbat atât de-atunci:  
Seninul razelor de soare  
Și fața florilor din lunci...  
Și 'n valul vremilor s'a dus  
A vieții mele dimineață,  
Cum s'o fi dus demult pe Olt  
Cel firicel de izmă creață...

Zadarnic cat stolul de visuri  
Ce printre paltini se pierdură  
Și dorurile mele scrise  
Pe fața foilor de mură...

Și toate râsetele mele  
Din alunișul din zăvoi  
Și plânsul meu de-odinioară...  
— Ne-aveam atât de bine noi...

Azi, lasă-ți freamătul să-mi pară  
Un mulcom zvon de patrafire,  
Ce blând asupra mea 'și pogoară  
Dufoasa lor hirotonire...  
Și spune-i vântului să tacă,  
Când va porni de-aici la plai :  
Că răposatul n'a fost vrednic  
De poala ta, bătrâne crai !



## DEPARTE

---

Vezi luna 'n cingătoarea  
Aprinsei bolți albastre,  
Argintul ei tivește  
Și pragul casei noastre.

Și uite 'n clipa asta  
Eu nu știu ce mă 'ndeamnă...  
Să simt întreg amarul  
Acestei nopți de toamnă.

Dar par'că plâng copacii  
Din frunzele lor moarte  
Și par' c'aud un cântec  
Cum tremură departe.

Și uite simt aievea,  
Cum jalea lui m'apasă,  
— Aș vrea să fiu acuma,  
În sat la noi acasă.

S'ascult cântarea asta,  
Cum picură domoală  
Și capul greu de gânduri  
Să-l culc la mama 'n poală.

Ea biata să 'mi sărute  
Șuvițele pe frunte,  
Norocul să mi-l vadă  
În firele cărunte.

Încetișor la sânu-i  
Obrajii să-mi îngroape  
Și lacrima nădejdi  
Să-i tremure 'n pleoape.

Și lacrima nădejdi  
Pe fruntea mea să cadă :  
Un picur de văpaie  
Pe-un bulgăr de zăpadă.





## DORINȚĂ

Departe-aș vrea de-aici să vii  
În alte lumi senine,  
În dimineața de Florii  
Să mă cunun cu tine.

Să ne-așezăm în sat la noi,  
S'avem în deal o casă,  
Să fiu cel mai cuminte 'n sat  
Și tu cea mai frumoasă.

Să vie și mama la noi,  
Că-i necăjită tare,  
Să aibă tich'un an ori doi,  
Ori cât pământ mai are.

Și să trăim acolo'n munți  
De cât trai avem parte,  
Eu sara să-mi adun sătenii  
Și să le spun din carte :

Că sânt din neam împărătesc  
Din țara 'ndepărtată  
Că doar pământul ăst întreg  
Eră al lor odată...

Și că azi oamenii 'nvățați  
Așteaptă să se nască,  
Un mare crai împărătesc  
De legea românească.

— Copiii noști tu să-i înveți :  
Credeul... Născătoarea...  
S'ajung să-i văd cântând pe toți  
În strană, sărbătoarea.

Atuncea, împăcat cu rostul  
Acestei lumi deșerte,  
Să mor, să-mi zică satu 'ntreg  
Un: Dumnezeu să-l ierte !

Și popii nost', din întâmplare,  
Vre-un oaspe-atunci să-i vie :  
Pe cine 'ngropi, părinte, azi ?  
— Pe-un om de omenie!...



## ZADARNIC

**N**oroc, logofeți de-acum zece ani !  
Primiți-mă, rogu-vă, iarăși  
Și gândului vostru mă faceți părtaș  
Și glumelor voastre tovarăș.

Depart-am fost eu, frățâni, la oraș,  
Și legea pe-acolo nu-i bună,  
Crâșmarii te mint și nu știu lăutarii  
Aievea ce-i graiul din strună.

De-aceia venit-am să văd înc'odat'  
Senina și vesela horă,  
Cumătră cu sufletul vostru curat,  
Cu biata mea inimă, soră.

Așa! Să le văd închiegându-se 'n lanț,  
Vânjoasele brațe rotunde,  
Și tropotul vostru din greu apăsăt  
Tărâmul să stea să-l scufunde.

Așa! M'așteptați, vin și eu cu voi,  
Cămașa răsfrîng-o de mineci,  
Să 'ncepem alaiul, vrășmașul alai,  
De praznicul sfintei Dumineci.

Un pas înainte și doi înapoi  
La dreapta, la stânga 'nainte . . .  
. . . Un pas — — — — —  
— — — — —

Lăsați-mă ! — Mă duc. Cetesc  
În ochii voștri ai tuturor:  
Nu e de rândul cetei noastre  
Cel ce-a uitat să joace hora.



## DE-O SĂ MOR

**D**e-o să mor la primăvară,  
Să mă plângeți tu și mama;  
Amândouă să mă plângeți  
Și să vă cerniți năframa.

Nimeni altul nu mai plângă  
Răposata voastră fală,  
Și vă rog cu îngroparea  
Nu vă faceți cheltuială...

Să chiemați pe popa Naie  
Să-mi citească din scriptură  
Și să spună cuvântare:  
C'am fost om cu 'nvățătură.

Dar că m'am născut, pe semne,  
Într'o zodie ciudată,  
De m'a bătut nenorocul  
De pe lumea asta toată.

Știu că va 'ntristà tot satul  
Lucrul ăst', că tare-i jelnic ;  
I-or cădeà și popii Naie  
Lacrimi multe 'n moliftelnic.

Voi să-i dați lui popa Naie  
Liturghii o lună 'ntreagă,  
Că-i sărac și popa Naie  
Și n'are bucate, dragă.





## ÎN CODRU

---

Când rătăcind, bătrâne codru,  
Ajung la sânul tău de tată,  
La poarta 'mpărăției tale  
Plec fruntea mea înfierbântată.  
Eu simt că 'n lung șirag de lacrimi  
Se sfarâm' al genei mele tremur  
Și ca un făcător de rele  
La poarta ta eu mă cutremur.

Curat e duhul lumii tale,  
Căci Dumnezeu cel sfânt și mare,  
Supt bolta ta înrouată  
Își ține mândra sărbătoare.

Tu-l prăznuești cu glas de clopot  
Și cu răsunet de chimvale  
Pe cel ce-atâtea înțelesuri  
Gătit-a strălucirii tale.

Amurgul investmântă 'n umbre  
Zmerita frunzei frământare,  
Și pare tânguiosul freamăt  
Un glas cucernic de tropare.  
— Nu-i jalea pătimirii tale,  
Tremurătoarea ta plânsoare,  
Ci-i cântecul de 'ngropăciune  
Al doinei noastre care moare.

Departe s'a aprins un fulger,  
Lovind în coasta ta năpraznic,  
Și 'n tot hotarul tău mânia  
Și-a început păgânul praznic.  
E-al răzvrătirii noastre tunet!  
Și 'n neagra ta cutremurare,  
Atâtea veacuri umilite  
Își gem strivita răzbunare.

Iar dacă printre paltini luna  
Prelinge-și razele curate,  
Vărsând sfiala ei gălbuie  
Pe frunzele înfiorate,  
În picătura de lumină,  
Din geana zărilor albastre,  
Eu văd cum tremură și 'nviie  
Nădejdea visurilor noastre.

S'ar oțeli piticul suflet  
Atunci când mila ta, 'mpărate,  
I-ar lumină o clipă taina  
Măririi tale 'nfrișate . . .  
Pe strunile neputincioase  
S'ar zămisli cântarea sfântă,  
Dând înțeles vieții mele  
Și morții, ferecându-i țintă !



## DIMINEAȚA

---

Cu grele răsuflete apele dorm,  
Pe lanuri dorm spicele grele,  
Asupra pădurii veghează de sus  
Cetatea eternelor stele.  
Luceafărul bolnav din lumea de 'ngheț,  
Clipește din gene molatic,  
Când dorul pribeag de pe-o creastă de ulm  
Și-l geme porumbul sălbatic...

Și dorul în gemet se 'nalță la cer  
Câmpii de îngheț să 'nfioare;  
Luceafărul simte văpaia arzând  
Și tremură bietul și moare.

Cu ochii plânși stelele toate se duc  
Pe patul de nori să se culce ;  
Din dragostea stinsă în neguri de zări  
Lin picură liniștea dulce.

În' taina tăcerii pornește-se vânt  
Să mângăie trestia 'n vale,  
Pe-ascuns o sărută, dar dragostea lui  
O văd licuricii din cale.  
Și-o spun licuricii la frunze de soc  
Și socul pădurii o spune,  
Și frunzele toate grăbite tresar  
Și 'ncepe pădurea să sune.

Se duce iar' vântul, pribeagul drumeț,  
Sfios fâlfăind din aripă,  
Din doru-i nestins și 'n veci călător  
O doină domol se 'nfiripă.  
Și doina o cântă alunii din crâng  
Și-o tremură 'n murmur izvorul,  
Și doina trezește și turma din deal  
Și turma trezește păstorul.

Din funduri de peșteri vin umbre șirag  
Și-ascultă durerea cântării,  
De patima doinei și umbrele mor,  
Cu lacrimi plâng genele zării.  
Și doina se zbate și frunzele plâng  
Și codrul prelung se 'nfioară,  
Când iată, prin neguri cu sârg străbătând,  
O rază solie pogoară :

Deschideți larg poarta, cărunților brazi,  
Să vie 'mpăratul măririi,  
Să mângăie jalea nestinsului dor,  
Să 'mpace durerile firii . . .



## PE ÎNSERATE

---

**M**ireasa ceriului albastru  
Își împânzește 'n ape chipul,  
De vraja ei tresare unda  
Și 'nfiorează-se nisipul.

S'aștern bobitele de rouă  
Pe 'ntinsul luncii patrafir :  
Din mâna cerului, părinte,  
Se cerne preacuratul mir . . .

In mulcom zvon se 'mbrățișează  
Cu apa trestia bolnavă, —  
Doi licurici și-aprind sfiala  
În adăpostul de otavă.

S'aude toaca cum, grăbită,  
In fag o bate-o gheunoaie, —  
Și hodinesc pe iarbă miei  
Și zurgălăii de cioaie.

Domol purcede glas de schijă  
Dela clopotnița din deal, —  
Să povestească lumii jalea  
Înstrăinatului Ardeal.





## DE LA NOI

Cu fruntea 'n țărână, plângând azi ne vezi  
Din slavă, cerescule soare;  
Rugămu-ne ție, azi sufletul nostru  
Tu lasă-l departe să zboare.  
Trimite și vântul, pribeagul drumeț,  
El crainicul bolții albastre,  
Să ducă departe pe aripa lui  
Cuvântul strigărilor noastre.

Acolo, departe, spre soare răsare,  
In freamăt de foi din dumbravă,  
Pe veci cetluite în marmură rece,  
Dorm clipele noastre de slavă.

Voi sânteți acolo, viteji pârçălabi,  
Și voi, prea cinstiților vornici,  
Statornici în cinstea de lege și țară  
In focul credinței statornici.

Acolo dormi și tu, archangel bătrân,  
Tu Ștefane, sfânt Voevoade,  
Ce-ai scris strălucirea norodului tău  
Cu sânge dușman de noroade.  
De sfânta ta dreaptă, de spada ta sfântă,  
Spun toate poveștile slovei,  
— Să nu se 'nfioare de numele tău  
Nu-i frunză în codri Moldovei . . .

Azi mașteră-i vremea . . . Acum văduvite  
Zac sfintele tale oțele  
Și luna când trece prelung se 'nfioară,  
Căci vede rugina pe ele.  
Amarnic ne pârçartă pe strâmbe cărări  
Vicleana și vitrega soarte.  
Mărit Voevoade, — în țara ta azi  
Și vise și fulgerè-s moarte . . .

Noi suntem drumeții piticelor vrem  
Pitici în puțință și vrere,  
Copii fără sprijin ne scurgem viața  
Din dor și din nemângâiere  
A noastră moșie, frumoasă nespus,  
Grumazul și-a 'ntins spre pierzare,  
Căci brațele noastre azi spadă nu strâng  
Și steag țara noastră nu are...

Măria Ta! Sântem bătuți de nevoi,  
La noi înzadar ară plugul,  
Căci holdelor noastre cu spicul de aur  
Străinul le fură belșugul.  
Am vrea să purcedem cu jertfele laudei,  
Dar n'avem nimica la casă...  
Măria Ta! — Toate străinii le duc  
Și numai cu lacrimi ne lasă...

Dar spunem cu toții nevestelor noastre  
Să plângă cu lacrimi de jale,  
Potopul să treacă și plaiuri și munte  
Să spele oțelele tale.

Atunci, când în soare din nou străluci-vor,  
— De sus din a ta 'mpărăție :  
Crai tânăr, crai mândru, crai nou să le 'ncingă,  
Trimite, rugămu-ne ție !



## CÂNTĂREȚILOR DELA ORAȘ

**V**oi n'aveți flori, nici cântece, nici fluturi,  
Căci soarele în țara voastră moare,  
Voi în deșert cerșiți pe-a voastră strună  
Din ceriul sfânt o rază să coboare.  
E frig la voi și moartă-i strălucirea  
Cetăților cu turnul de aramă,  
Bieți cântăreți cu aripile frânte :  
In alte zări cuvântul meu vă chiamă . . .

Veniți, veniți să 'ngenunchiem cu toții :  
Pământul negru-i vechiul nostru tată ;  
La sânul lui să râdem și să plângem  
Cu sufletul și inima curată.

Să fim copiii iscusiți ai firii,  
Să învățăm din sfânta ei cântare,  
Și să asculte sufletele noastre  
Mult înțeleapta firii îndrumare.

Veniți, veniți în ciasul dimineții,  
Când supt clipirea bolții 'mbujorate  
Sărbătorește-al învierii praznic,  
Biserica de frunze 'nrourate.  
Când umbre mor și scapără lumina  
Din negură zburând biruitoare ;  
Veniți, veniți să cad' asupra noastră  
Hirotonirea razelor de soare.

Să ne'ntăriască cântul și lumina,  
Ce saltă 'n zori când se pornește plugul,  
Și 'n piepturi noi s'adăpostim mândria  
Livezilor ce-și mlădie belșugul.  
Iar când amurgu 'n haina lui cernită  
Cărunții brazi începe să 'nvestmânte  
Noi să privim luceafărul din zare  
Și-atunci să zicem strunelor să cânte . . .

Din freamătul dumbrăvii 'nlacrămate  
Din curcubeul zărilor albastre,  
Din șopotul izvoarelor de munte  
Să împletim noi cântecele noastre.  
Și trăznetul ce înfioară bolta,  
Când fulgere potrivnice se 'ncaier',  
Și mugetul înfricoșat al apei  
Să ferece al strunei noastre vaier.

Să piară umbra zidurilor negre  
Ce 'ntunecă cântarea noastră sfântă,  
Curatul chip al farmecelor firii  
Să scânteie când glasul ne cuvântă.  
Căci Dumnezeuul neamurilor toate  
Supt strălucirea mândrei bolți albastre,  
În codrii verzi și 'n negrele ogoare  
A sămănat nădejdea vieții noastre...



## S A R A

---

**B**olta și-a cernit năframa  
Ca o mamă întristată,  
Floarea soarelui pe câmpuri  
Pleacă fruntea 'ngândurată.

Zarea-și picură argintul  
Pe ovesele de aur,  
Ostenit din aripi bate,  
Ca un vis pribeag, un graur.



Codru culcă-și cântăreții,  
Doarme trestia bolnavă,  
Dorm doi pui de nevăstuică  
Supt o brazdă de otavă.

S'a oprit trudita moară,  
Doarme apa la irugă,  
Răzimat pe coate-adoarme  
Un cioban întins pe glugă.

Doarme ceriul și pământul  
Intr'o dulce 'mbrățișare...  
Doar' izvorul mai tresaltă.  
Ca un sân de fată mare.



## LĂUTARUL

**D**esgroapă, moșnege, cu mânilor 'n tremur  
Comoara ta sfântă de jale,  
Tu porți ferecate durerile noastre  
In vaierul strunelor tale.  
In ele 'mpletit-au străbunii cucernici  
Argintul visării deșarte,  
Și 'n graiul lor plânge și n'are repaos  
Amarul nădejdlor moarte.

Se 'ndoaie, se frânge și tremură arcul  
Și lemnul prelung se 'nfioară,  
Și două mărgele, ca mirul de limpezi,  
Din gene se scurg pe vioară.

...Și cântă bătrânul... — Cărunta pleoapă  
In tremur povara-și frământă  
Și mâna lui cade... Alunecă-i arcul...  
— Mai cântă, lăutare, mai cântă !...

S'a stânge și roua pleoapelor noastre,  
Și ochii lumina și-or frânge,  
Ci strâns cetluită de marmura vremii  
Cântarea ta vecinic va plânge.  
Pe aripi de vânturi trăi-va pribeagă  
Durerea ta sfântă, moșnege,  
De jalea-i răzleață va plânge amurgul  
Și plânge-vor frații de-o lege.

Vor plânge pe plaiuri izvoarele 'n noapte  
Și 'ncet grăitoarele unde,  
Bătrânilor codri și-or spune mustrarea  
Și codri cu glas vor răspunde...  
Și brazii în zbucium de mijloc s'or frânge,  
Gătindu-și cetatea măiastră,  
Și focuri pe creste pe rând rumeni-vor  
A bolții năframă albastră...

Când soarele mândru din nori va purcede  
Al bolții senin să 'ntretaie,  
Aprinsă scânteia ascunselor doruri  
Va arde cu munți de văpaie. —  
Și viitor năpraznic cu brațe de flacări  
Topi-va în goana lui oruntă :  
Din jalea pribeagă a strunelor tale  
Măreață cântare de nuntă !



## A MURIT...

---

**D**e-o zi 'ntreagă plâng alături, biata Mura cu fecioru'  
În bordei pe masă 'ntinsă doarme astăzi Laie Chioru.

De 'nvălire o vecină s'a 'ndurat cu două straie  
Și drept pernă o desagă a umplut Mura cu paie.

L-a legat pe supt bărbie cu năframă de mătasă —  
O scumpete pusă 'n ladă de pe când erà mireasă.

Busuioc și izmă creață a adus cumătra dar  
Și pe buzele 'negrite pus-a Mura un creițar.

Într'un ciob zăcuse banul, în firidă la o parte,  
Nu mai umblă azi, și Mura de păcat se teme foarte...

Între foi de nuc alături lângă fruntea lui de ceară,  
Ostenit se'ntinde arcul pe grumazul de vioară.

Doi cărbuni sfiala-și scapăt, adormind supt pirostriei,  
Întunerecul coboară prin ferestrele pustii...

Mura stă pe fața vetrii și-i cad lacrimi în cenușe...  
— Leneș scârțâie țâțâna ruginită dela ușe.

În prag se ivește fata judelui Zăbun cea mare  
Și din mâneca cămășii scoate 'ncet o lumânare.

Cruce-și face—o aprinde... Tremurând para gălbuie  
Nu se 'ndeamnă de sfială, cât pe-aici eră s'apuie...

— «Numai plânge, Mură, leică»—zice fata lăcrămând...  
Mura stă cu fața stânsă și răzleț o paște-un gând :

Ce zodie fără milă... Lângă mort la căpătâi,  
I-a fost dat să ardă 'n casă lumânarea cea dintâi...



## LA GROAPA LUI LAIE

**A**m venit să-ți spun o vorbă  
Azi când pleci în țări mai bune,  
Niculaie, Laie Chioru,  
Cântăreț din patru strune

Du-l cu tine meșteșugul  
Care ne'ntăria soboru':  
Meștere a nouă sate,  
Lăutare, Laie Chioru!

Unde norii-și țin popasul  
În lăcaș de mărgărint,  
Șede Domnul cu Sâmpetru  
La o masă de argint.

Tu să-ți pleci ușor genunchii  
Și ușor să-ți pleci grumazul,  
Și pe umerii vioarei  
Tu să-ți lași domol obrazul.

Și să cânți un cântec, Laie,  
Cum se cântă 'n sat la noi,  
Când se tânguie ciobanul  
După turma lui de oi.

Povesti-va atunci struna  
Înălțimilor albastre,  
Vremea lungă câtă jale  
Scris'a 'n sufletele noastre.



S'ar întunecă pământul,  
C'ar veni, veni, țigane :  
Toate stelele s'asculte  
Glasul strunei năzdrăvane.

Blând zâmbire-ar Milostivul,  
Iar din geana lui de-argint  
Lacrim 'ar cădeà 'n adâncul  
Norilor de mărgărint.

Ni s'ar stânge-atunci necazul  
Ce de mult ne petreceà :  
Intre stelele de pază  
Am aveà și noi o stea !



## C Â N T E C E

### I.

**S**us la crâșmă 'n Dealu-Mare  
De trei zile țin soboru'...  
De trei zile beau și-mi, zice  
Din lăută Laie Chioru !

De trei zile, măi copile !  
Doru-i greu și jalea-i multă  
Și tot zice să le-aline,  
Laie Chioru din lăută.

Zi, măi Laie, înc'un cântec  
De-o cămașă cu altiță  
Și de-un drac cu ochii vineți,  
De-o Aniță crâșmăriță.

C'a trecut și postul mare  
Și moșia mi-e arată  
Și crâșmaru-i dus la târguri...  
— Foaie verde, foaie lată!

Zi, măi Laie, — de-o bălaie  
Cu trupșor subțire 'nalt,  
Tu c'un ochiu nu vezi, țigane,  
Să-l închizi și celalalt!...



## II.

**M**ăi crâșmare Niculaie,  
Ce mai zici de lumea asta,  
Dumnezeu să-ți fie vinu'  
Și norocu' și nevasta!

Cum mai umblă târgurile?  
Ți-i cam acru vinu, vere,  
Dar ți-e harnică nevasta,  
Arz'o focul de muiere!

Bea și tu cu mine astăzi,  
Că eu beau să-mi stâmpăr doru',  
Parcă-i alta lumea, vere,  
Când ne zice Laie Chioru.

Laie Chioru — bată-l Domnu —  
El nu vede toate cele;  
Din lăută două știe:  
Una-i dor și una-i jele.

Când de dor ne zice Laie,  
Tremură cupa pe masă;  
Când de jele cântă Laie,  
Zboară cupa pe fereastă.

Și-aș aprinde-atuncia satu',  
Să-l văd pară vâlvătaie...  
— Ochii vineți foc să-i arză...  
Măi crâșmare Niculae!



### III.

**B**ea și dumneata, părinte,  
Dumnezeu să-ți fie darul —  
Să mai poți ceti psaltirea  
Și să poți goli paharul.

— Că noi bem de patru zile  
Cu crâșmarul, umfle-l zmeii,  
Bem, părinte, ca la nunta  
De la Cana Galileii.

Ce-ar mai fi de lumea asta,  
— Zice-alaltăeri vecinu', —  
Ca la nunta dela Cana,  
De-am face din apă vinu'?

N'ar fi bine, măi vecine!  
N'ar fi crâșme-atunci de loc  
Și crâșmaru Niculaie  
Nu s'ar duce 'n iarmaroc...

N'ar mai fi nici Laie Chioru,  
Bată-l crucea maicii sfinte,  
Nici Anița crâșmărița —  
Și ne-am prăpădi, părinte!...



#### IV.

**L**ună, lună, stea vicleană,  
Neam de fire de vădană,  
De ce dorurile mele  
Spusu-le-ai la stele?

Stelele sus călătoare,  
Fete mari clevetitoare,  
Mi-au spus vântului oftatul  
Și mă știe satul.





V.

**D**orurile mele  
N'au întruchipare,  
Dorurile mele-s  
Frunze pe cărare,  
Spulberate și strivite frunze pe cărare.

În zadar le caut  
Visurile mele,  
Strălucită salbă,  
Salbă de măргеle,  
Minunată și pierdută salbă de măргеle.

Tot ce-mi țese noaptea  
Zorile-mi destramă,  
Mi s'a dus norocul...  
Nu-l mai plânge, mamă,  
La icoana Preacuratei, nu-l mai plânge mamă.



VI.

Fată mare, fată mare,  
Călătoare printre stele,  
Vin la tine 'n miez de noapte,  
Astăzi visurile mele.

La fereasta ta șirete  
Bat din aripi de mătăasă,  
Fată mare, fată mare,  
Lasă-le să zboare 'n casă.

Tremurând să treacă geamul,  
Să se 'nșiruie mărunte  
Pe șuvița de pe tâmplă,  
Pe șuvița de pe frunte.

Fată mare, 'n zorii zilei  
Te-a vedeà seninul soare,  
Strălucind cu o cunună  
De albe mărgăritare.



## PRIBEAG

---

**P**lânge-o mierlă 'ntr'o răchită  
La răscruci în Dealu-Mare...  
Suie 'n pas domol răzorul  
Un voinic pe murg călare...

Jos, în smalț de soare-apune,  
Turla satului străluce ;  
Sapă murgul și nechiază  
Și 'nspre vale vrea s'apuce...

Se înalță 'n șea voinicul,  
Vede-o casă 'ntre poiene  
Și cu mâneca cămășii  
Zvânt'o lacrimă din gene...

Într'o clipă strânge frâul  
Și-l indeamnă 'n altă parte,  
Dârz pleoapele-și închide...  
— «Du-mă, murgule, departe !...»

Sfărmând zghiabul cu potcoava,  
Drumului s'așterne murgul, —  
Peste plopi cu frunza rară  
Cade 'nlăcrimat amurgul...



P A C E

---

**L**una-și picură argintul,  
Tremurându-l pe fereastră ;  
Vede-atâta împăcare,  
Străjuind căsuța noastră.

Lângă pat zâmbind stă mama,  
Adormindu-și copilașii, —  
Cămășuță cu mătasă  
Le-a cusut mâna nănașii.

Numai moșul povestește,  
Așezat pe fața vetrii, —  
Dumiriți de-o pildă veche  
Îl ascultă doi cumetrii.

Dar auzi ! — Cățelul latră,  
S'aud șopote 'n ogradă  
Și s'aude, supt opincă,  
Scărțâitul de zăpadă.

Și-a curmat povestea moșul  
Și-i tăcere mută 'n casă, --  
Osteniți dorm ochelarii  
Pe ciaslovul de pe masă.

Licărind o raz' atinge  
Geamul ușii de la tindă,  
De trei glasuri legănată,  
Se 'nfiripă o colindă . . .



De supt Țol, ridică fruntea  
Două fețe bucălaie . . .  
— Blând zâmbește din icoană  
Cuviosul Niculaie . . .



## CADE-O LACRIMĂ...

**D**upă plopi cu frunza rară  
Își desface luna sânul,  
Vede-arama numărându-și  
Barbă-Putredă jupânul.

Și 'n ajun de miez de noapte  
Tremură de chiot hanul,  
Sporind glasul din tilincă.  
Cântă lepure țiganul.

Doi feciori lovesc în grindă  
De s'aude pe uliță,  
Așezat, îi domolește  
Pristăvelul Niculiță.

— Și se bucură tot satul,  
Vin feciori din cătănie,  
Sprinten țârlăie tilinca  
Și-i atâta veselie . . .

Doar' la geam stă singurică  
Fata Jidovului, Ida,  
Cu ochi verzi ca leușteanul,  
Cu păr roș ca cărămida.

Cade-o lacrimă din ochii-i,  
Leneș prelingând fereasta. . .  
— Suflet obidit și singur,  
Ce mai cauți pe lumea asta ?...



## SINGUR

---

**B**olnăvit de doruri multe  
Moare 'n geam azi busuiocul.  
— Ni s'a dus în altă țară,  
Amândurora norocul.

Și grădina mi-e pustie,  
Lăcrămând se stânge macul,  
Văduvit de fluturi galbeni  
Și de mâna ta săracul.

Purtători senini` de grijă,  
Unde sânteji ochi căprui?  
Neplivită-i buruiana  
Celor patru cărării.



## PĂRĂSIȚI

**Ș**tânsă-i para lumânării  
De pe lespede de piatră  
Și bătrânii bieți alături  
Tot mai stau uitați la vatră.

Luna trece șura popii,  
Luminând în drum pridvorul, —  
Pipa moșului nu arde,  
Baba și-a uitat fuiorul.

Doar târziu, când prind mai aprig  
In vecini să latre câinii,  
Ei tresar, se văd în față  
Și plâng amândoi bătrânii.

— Câtă jale le-a fost scrisă!  
Doi feciori aveau la casă...  
Unu-i mort de astă toamnă,  
Altul stă cu domni la masă.



## RUGA MAMEI

(FRAGMENT)

---

„**S**ă-mi plec genunchii iară,  
Să-ți spun iar' ce mă doare,  
Preasfântă născătoare  
Și pururea fecioară!  
— Cu ochiul tău din ceriuri,  
A toate văzătorul,  
Tu mi-ai văzut feciorul  
Și mi-ai văzut necazul...

— In doftori n'am credință  
Să-l pui iar' în picioare,  
Să-i rumenești obrazul,  
La tine-i cu puțință.



Preasfântă Născătoare.

— Azi rogu-mă iar' ție,  
Cum rogu-mă deapururi  
La sfânta liturgie...

— Atâta bogăție  
Avem și noi la casă!  
Umblat-a mult băiatu,  
Și știe multă carte,  
Adusă de departe,  
Doar chiar dela 'mpăratu'!  
Și are 'nvățătură,  
Din carte și din gură,  
Mai multă și ca popa,  
Ca popa Irimie.

— Și cum aș vrea, Preasfântă,  
Norocul să mi-l ție,  
Să-l văd iar' ca odată,  
Cu fața 'mbujorată,  
Cu ochi de fată mare,  
Cum a plecat de-acasă...

— Să-și caute mireasă,  
Subțire ca o floare,  
Ca floarea de cicoare.  
Să facem nuntă mare,  
Să curgă râuri vinu',

Să joace și vecinu',  
Vecinu' Niculaie.  
— Și să-și arunce 'n grindă  
Căciula lui de oaie,  
Și să roiască 'n tindă  
Tot domni cu 'nvățătură,  
Să cânte toți din gură  
Și 'n horă să se prindă.  
— Să-l văd în hora mare,  
Pe el c'o domnișoară,  
Preasfântă Născătoare  
Și pururea fecioară !...  
— Umblat-a mult băiatu'  
Și știe multă carte,  
Adusă de departe,  
Doar chiar dela 'mpăratu' !»



## ZADARNIC

**Z**adarnic plânge vântul și nucii plâng, bătrânii,  
Frăgrarul din ogradă și cumpăna fântânii...  
Și plânge mama biata... și cum ar vrea s'o 'nșele,  
Povestitorii jalnici ai pribegirii mele. —

La mine vii cu cartea, cu gând să-mi dai canoane,  
Și vrei să mă cumineci, părinte Solomoane,  
Cucernic faci aghiazmă și mâna ta, părinte,  
Stropește casa tatii, ca bine s'o cuvinte.

Dar înzadar mă 'nvălui încet cu patrafirul  
Și fruntea mea ferbinte o răcorești cu mirul...  
Zadarnic mami-i cade o lacrimă pe  
Zadarnică e slujba lui sfântu' Vasilie !...



## LA STÂNĂ

Țăinușa 'ncet răsare,  
Luna-i după Dealu-Mare,  
Plânge-un clopot de cioaie, —  
Vin ciobanii dela stână, —  
Strungărițele de mână,  
Ascult' cântec de cimpoaie.  
Și le râde tuturoră  
Fața plină bucălaie.  
Cum s'au prins să 'nvârtă hora...  
— Numai Sandu copilandru  
Nu se prinde 'n hora mare.  
Cântă jelnică cântare...  
Cimpoieriu-i ia de veste,

Stă o clipă, hodinește —  
Schimbă hora 'n cânt de jale :  
— «Mândră fată, ochișorii,  
Ochișorii, obrăjorii»...  
— Se opresc în joc feciorii,  
Dumerindu-se deodată.  
— Par c'ar vrea să plâng'o fată,  
Fața-i arde vâlvătaie...  
Strigă Sandu copilandru :  
«Zi, căprare Niculaie,  
Zi, căprare Niculaie !»  
— Și cum arde focu 'n stână  
Și lumin'o buturugă,  
Vede baciul că lui Sandu  
Îi cad lacrimi pe glugă...



## TOAMNĂ

---

**V**ăl de brumă arginție  
Zmălțuitu-mi-a grădina,  
Firelor de tămâiță  
Li se uscă rădăcina.

Peste creștet de dumbravă  
Norii suri își poartă plumbul,  
Cu podoaba zdrențuită  
Tremură pe câmp porumbul.

Și cum dela Miază-Noapte  
Vine vântul fără milă,  
De pe vârful șurii noastre  
Zmulge 'n zbor câte-o șindilă.

De vifornița păgână  
Se 'ndoiesc nucii, bătrânii,  
— Plânge-un pui de ciocârlie  
Sus pe cumpăna fântânii.


Il ascult și simt supt gene  
Cum o lacrimă-mi învie :  
— Ni s'aseamănă povestea,  
Pui golaș de ciocârlie.





## COPIILOR

### I.

eniți la sânul meu cu toții,  
Copii cu frunțile senine,  
Veniți să premeniți izvorul  
Nădejzii mele de mai bine!

Vo sânteți roua dimineții  
Ce scânteie neștiutoare,  
Că poartă 'n ea întreg argintul  
Curat al razelor de soare.

Din glasul vost', un dulce clopot,  
Ce mângâie-un amurg de sară,  
Învață sufletul meu, bietul,  
Să creadă 'n flori și 'n primăvară.

Și par'că înțeleg mai bine  
Privighetoarea care cântă...  
— Veniți, veniți! Mi-atât de dragă  
Zburdălnicia voastră sfântă.

Căci râsul vostru plin, năvalnic,  
Ca unda râului de munte,  
Îmi amuțește 'ndurerata  
Poveste-a firelor cărunte.

Și par'că-mi picură un cântec  
La poarta minții mele reci:  
— O dulce 'ntârziată rază  
Din raiul meu pierdut pe veci...



## II.

Copii, cu ochii mari și limpezi  
Ca raza nopților albastre,  
De ce purtați și voi osânda,  
Ce-a scris ursita firii noastre ?

O jale sufletu-mi despică  
Și-mi frânge visurile 'n două,  
De glasul minții mă cutremur :  
...Și voi veți fi asemeni nouă !...

Și când gândesc c'aceleași patimi,  
Și-aceleași năzuinți deșarte,  
Cum vor călăuzi în oarba  
Prăpastie ce ne desparte.

Și ochii voștri 'n care arde  
Azi vraja basmelor cu zmeii  
Rătăcitori, în drumul vieții  
Cum au să mintă fariseii.

Atunci o scârbă mă supune  
Și-un gând păgân mă înfioară,  
Și sufletul meu fierbe-asemeni  
Acelui crai de-odinioară,

Ce-a omorât în fașă pruncii...

— — — — —  
— Orânduiala ta-i amară,  
Mărite Domn al lumii noastre...  
Eu nu mai cred în primăvară!...



## PĂRĂSIT...

**M**or multe șireaguri de clipe  
Și nimeni nu-mi bate la poartă,  
Când vremea-mi așterne pe suflet  
Cenușa ei aspră și moartă.

Vin neguri, cu noaptea pe umeri,  
Și bezna mă 'nghite nătângă,  
Și viforul vine păgânul,  
A viselor aripi să-mi frângă.

Nu-i rază să-mi mângâie fruntea,  
Încet coborându-mi din stele...  
— Mai străluci-va vre-odată  
Altaru 'nchinărilor mele?

Stejarul nădejdirilor multe  
Își scutură frunzele moarte,  
Căci tu ești atât de frumoasă  
Și tu-mi ești atât de departe...



## DESPĂRTIRE

**A**zi moare 'nfiorarea cetăților de stele  
Și înțelesul tainic al cântecelor mele.  
Se rupe tortul galben al razelor de lună,  
Mor visurile albe ce-mi tremură pe strună...  
Luceafărul clipirea în negură și-o frânge,  
Lumina lui bolnavă se sbate și se stânge,  
Și moare găinușa în pragul nopții sure  
Și toată mângâierea din zvonul de pădure.  
Mor fluturii din zare și mor azi trandafirii.  
Își curmă înțelesul azi toată vraja firii.

— Cum se desfac prăpăstii și-adâncul lor înghite  
Strălucitoarea salbă a multelor ispite.

Comoara 'nfășurându-și nădejdea pleacă 'n pripă,  
De drum norocu-și gată pribeaga lui aripă,  
De mintea 'ntunecată fug grabnic, rânduri-rânduri,  
Ducându-și tot argintul, popoarele de gânduri,  
Și se 'mpletește noapte din neguri jucăușe,  
Când sufletul meu calcă pe-a viselor cenușe.  
Drumeț, cu ochii tulburi se duce fără țăntă,  
Amarul îl încinge și noaptea-l investmântă  
Și patima-l sugrumă cu brațele-i de fer...

— Sfârșit el îngenunche și zgribură de ger,  
Cerșind din îngropata-i hlamidă de văpaie,  
Să-i mai trimiți o rază, domnița mea bălaie.





## INVINS

I-am zis într'un amurg de vară,  
Robit de chipul unei stele :  
Durează, suflete măiestre,  
Altar nădăjduirii mele !

I-am dat temuta mea comoară,  
Temeiul sfânt al suferinții,  
Argintul visurilor mele  
Și marmura curat'a minții.

Și el mi-a 'ntruchipat altarul,  
Prinos de-atâta strălucire,  
Zidindu-și în catapeteazmă  
Intreagă setea de mărire.

Dar vifor s'a pornit prin noapte,  
În goană mașteră și crudă,  
Și-o clip'a sfărâmat nătângă  
Prisosul lunilor de trudă...

E noapte-acum... Pe fața bolții  
Plâng ochii stelelor senine,  
Când blastămă 'nșelatul meșter  
Și moare bietul pe ruine...



## SOLUS ERO

Tu preacurată rază, ce-ai coborât din stele  
Să luminezi în noaptea singurătății mele,  
Ascultă-mi rugăciunea, ce-o gem cu buza arsă :  
Din preajma vetrei mele fă calea ta întoarsă.  
— Păcătuiește raza curată, viorie,  
Când se oprește 'n drumu-i pe-o strașină pustie,  
Investmântând cu picuri din sfânta ei văpaie  
O scorbură, ce poartă un cuib de cucuvaie.

— Vezi, sboar' atâția fluturi în necuprinsul firii  
Și strălucesc pe câmpu-i în floare trandafirii.  
În calea ta senină, spre ei îndreaptă-ți zborul,  
Căci lor te dete 'n gându-i de viață dătătorul,  
Tu preacurată rază, ce-ai rătăcit din stele,  
Să luminezi o clipă singurătății mele.

Eu port în mine noaptea și 'n bezna ei adâncă  
Mi-e sufletul un vultur înlănțuit de-o stâncă ;  
Ar vrea adâncul bolșii cu zboru-i să 'ntretaie,  
Prin câmpuri de lumină, prin drumuri de văpaie,  
Să-și scalde ochii tulburi în râuri largi de stele...  
— Dar aspra țintuire a lanțurilor grele,  
Cu pravul sur al pietrii îi înfrățește rostul...  
Zadarnic vrea să-și cate — în ceriuri adăpostul :  
Cu glas nebun el urlă și blastămă și țipă  
Și sânge cald stropește trudită lui aripă  
Și vecinic o să lupte în patima-i păgână,  
Cu bulgării de piatră, cu lumea de țărână...

Zimbind amar se 'ntreabă deci mintea gânditoare :  
De ce-ar veni la mine făptura ta de floare ?  
Tu înger cu ochi limpezi, cu aripi de mătăasă,  
De ce să te cutremuri de-o luptă ne'nțeleasă ?  
Când zboar' atâția fluturi în necuprinsul firii  
Și strălucesc pe câmpuri în soare trandafirii...



## N O A P T E

---

Nemărginită bolt'a nopții,  
Deschide-ți tainica ta carte,  
Și-ascultă-mi glasul zbuciumării  
Neputincioase și deșarte.  
Doar' mila ta n'o să se stângă,  
Când două mâni tremurătoare  
Își împreun' nevolnicia  
In chip de rugă și iertare.

Azi, fântele de nestemate  
Culege-le din cingătoare,  
Căci ochii stelelor mă mustră  
Și plânsul stelelor mă doare.

Azi ori ce picur de lumină  
Din fața ta îmbujorată,  
În țintirimul larg al minții  
O cruce proaspătă-mi arată.

Le văd șireag... și mă cutremur,  
Și fiecare clipă-mi pare  
O fărmitură ce-mi întrupă  
Păgânul cântec de pierzare.  
Simt mintea, desgropându-și morții,  
Căzând la fiecare groapă —  
Și jalea celor moarte 'ntreagă  
Apasă-mi plumbul pe pleoapă.

Când tu-ți aprinzi în mii de facke  
Senina dragostii dovadă,  
Infiorându-se 'n adâncuri,  
Plâng ochii osândiți să vadă.  
Atunci aducerea așinte  
Îmi dă oglinda-i blăstămată  
Și rostul celor vechi întrupă-l,  
Iar eu ascult, ce-a fost odată..

O lume-și desfăceà 'nainte-mi  
Comoara tainelor bogată,  
Zvâcnià eternul ei cutremur  
Supt tâmpla mea înfierbântată.  
O patimă-mi robise ochii  
Cu strălucirea ei păgână  
Și mă zmulgeà cu braț de vifor  
Din valul lumii de țărână.

Simțiam fiorii 'ndrăgostirii,  
Măreața 'mbrățișare mută,  
Când în amurg târziu de vară  
Pământ și boltă se sărută.  
Și 'n zmalțul pulberii de rouă  
Ce strălucià pe câmp mărunță,  
Păreà că firea-i hărăzește  
Nădejdiile mele dar de nuntă.

Și sufletu-și aveà altarul...  
Iar inima, zmerita roabă,  
Ingenuchiată 'n umilire,  
Jertfià curata ei podoabă...

— Dar s'a sfărmat. Și-atât mă doare,  
Când vraja razeior senine  
Aprinde-o candelă de veghe  
Intr'o biserică 'n ruine...

Azi toate fulgerele-s stânse  
Și moarte-s zimbetele toate  
Și nu va mai rodi nisipul  
Din biata mea pustietate.  
În lanț de neguri și uitare  
Aș vrea amarul meu să-l ferec...  
Nemărginită bolt'a morții,  
Îmbracă-ți haina de 'ntunerec!

Aruncă vălul tău de umbră  
Pe toate farmecele firii  
Și 'ngroapă 'n adâncimi de ape  
Ispitele îndrăgostirii.  
Pe scânteierile de rouă  
Și peste câmpul nins de floare,  
O beznă grea, ca giulgiul morții,  
Să cearnă pace-adormitoare.



Când glasul tinereții moarte  
Și-al viselor înfrigurate,  
Rătăcitor, fără repaos,  
La poarta sufletului bate  
Eu, învălit în întunerec,  
Să 'nchid zăvorul dela poartă  
Și nici o stea să nu mă vadă  
În zbuciumarea mea deșartă.



## CLĂCAȘII

**F**ără în miezul zilelor de vară —  
Și soarele din drumul lui de pară  
Își trimitea săgețile aprinse.  
Din brâul lui, din haina lui senină,  
Descopciate țante de lumină  
Cădeau sfărmate 'n pulbere de rază  
Pe revărsarea țarinei întinse  
Și ascuțiau ucigătoare sulii...

— Eu le vedeam înșiruirea lungă,  
Cum gârbovită 'ncet înaintează,  
Cum stăruind prin holdă-și taie uliți  
Cerșitorind cu ochii stânși o dungă

De nor pribeag în vânătul din zare.  
Iar' secerea 'n trudită ei cărare  
Șir așterneà în znopii grei de aur,  
Prisosul sfânt de binecuvântare.

— Erau clăcași : oștenii fără nume  
Ce duc războiul mare-al tuturoră,  
Cei ce se stâng în neguri și uitare  
Și cad și mor de cruda 'mpovărare  
A tuturor durerilor din lume...  
Erau atâți în slujba lor de clacă,  
Cei osândiți să plângă și să tacă :  
Moșnegi slăbiți, ce scris' aveau pe frunte  
Zădărnicia pletelor cărunte ;  
Bărbați sfârșiți, cu sufletele moarte,  
Cu tot amarul unei vieți deșarte.  
Și 'n lung șirag femeile trudite,  
Cu ochii stânși, cu sânul supt de trudă,  
Inaintau în cale gârbovite  
De munca lungă, mașteră și crudă.  
Cum se târă poporul mut de umbre  
Părea o ceată tristă de 'ngropare  
Și arșița cădea ucigătoare  
Pe-a secerii sclipire ne 'ndurată.

— În urma lor, încet fără zăbavă,  
Ca un blăstăm din vremuri înoptate,  
Ca o pedeaps' a veacuri de păcate  
Veniă stăpânul gliei odrăslite,  
Cu zimbetul nădejdiei împlinite,  
Cu pasul greu de-atâta sănătate.  
Obrajii lui se aprindeau în pripă  
Și 'n ochii lui ardea mânia oarbă,  
Când vre-un moșneag sta locului o clipă,  
Tremurător cu mâneca să-și șteargă  
Sudoarea grea ce-i picură din barbă.

Și se târă poporul mut de umbre,  
Neputincioasă ceată de 'ngropare.

\*

Iar' când a fost în ceasul de amiază  
Și le-a adus merindea lor amară  
Din pâne de neghină și săcară,  
Ei stau sfârșiți, cu ochii duși departe  
În adâncimea zărilor deșarte.

— Eu le vedeam înșiruirea lungă  
De mucenici nerăsplățiți ai pâniei.

Cei logodiți de veacuri cu durerea,  
Și două lacrimi mi-au curmat vederea,  
Căzând încet în bulgării țărâni...

— Din ceata lor grăbită se desprinde,  
Întreg lăsându-și codrul de merinde,  
Cu chipul stâns o umbră de femeie,  
Lâng'un răzor ea stă îngrijorată,  
Privește 'n jos și sânul și-l descheie,  
Mângăietor s'apleacă să ridice  
Un făt bălan ce adumbrit de spice  
A adormit pe-un așternut de glugă.  
Ea blând ridică-l stând îngenunchiată  
Și 'ncet îi dă copilului să sugă...

— Cutremurat de clipa asta sfântă,  
Un gând simțeam cum sufletu-mi frământă,  
Cum mă supune gândul și mă 'ndeamnă,  
Poruncitor cum drumul mi-l arată:

Ca un proroc cu fața 'mbujorată  
Să cad la poala mamei din țărână  
Și sărutându-i înăsprita mână  
Și haina ei de sfântă preacurată,

Genunchii mei să-i plec de închinare!  
Și pe copilul ce zimbește 'n pace,  
Înfășurat în scutece sărace,  
Eu să-l ridic cu brațele-amândouă  
In strălucirea arșiței din slavă,  
In razele ce cad dogoritoare,  
Să-l înfrățesc cu vulturul din zare  
Și să-l cunun cu doina din dumbravă!  
Căci inima purcede să-mi desgroape  
Comoara ei de doruri ne 'mplinite  
Și simt amarul țarinei robite  
Și simt rușinea neagră cum mă 'neacă.  
Simt cum lumină 'ncepe să se facă,  
Cum moare bezna vechilor păcate  
Și sufletul înviforat îmi spune  
Că fățul ăst' al patimii amare  
Și-al dorului ce moare 'n așteptare  
E solul sfânt... înfricoșatul crainic,  
Izbăvitor durerilor străbune.

Și ochii lui ascund în adâncime  
Măreața taină nepătrunsă mie  
A ceasului cel poruncit să vie,  
Să sfarme jalea din viitorime.

— El, cel frumos și frate bun cu glia,  
Nou întrupatul suflet de Mesia  
Va fi județul ciasului de mâne,  
Ce 'ntr'un zorit aprins de dimineață  
Cu mâna lui vitează, îndrăzneată,  
Zdrobi-va cartea legilor bătrâne.

El va 'ntrupă în strigăt de chemare  
Cuvântul sfânt ce azi adăpostește,  
În licăriri de tainice altare,  
Biserica nădăjduirii noastre.  
Și strigătul într'aripat va crește,  
Prin plaiuri largi, prin munți purtând cuvântul,  
Și va trezi din somnul lui pământul  
Și rumeni-va zările albastre.

Atunci — în ziua mare-a învierii  
Acești ostași cu fețe ofilite,  
Cu zimbet mort, cu suflete trudite,  
Ca 'ntineriți de suflul primăverii  
S'or ridică, ei cari au fost străjerii  
Amarului și-ai morții și-ai durerii,  
Cu brațul greu de greu răsplătirii.  
— Toată țărâna gliei desrobite

Și munții toți și-adâncurile firii  
Vor prăznuî din pacea lor urnite  
Infricoșata clip' a premenirii,  
Când suflet nou primește întrupare  
Și 'n strălucirea razelor de soare  
El hărăzește vremii 'mbătrânite :  
Vestmântul nou, de nouă sărbătoare.





## AȘTEPTARE

Șat din margine de codru,  
Revărsat sfios în vale,  
Tot mai jalnic cade-amurgul  
Peste strașinile tale!  
Frunza plopilor pe plaiuri,  
Ochii stelelor pe creste,  
Roua firelor de iarbă  
Plâng duiosa ta poveste.

Ursitoare rele scris-au  
Toți voinicii să te lasă,  
Și-au orânduit să fie  
Un pribeag din orice casă.

Azi, de cântece și glume  
Toată vatra ta-i orfană,  
Și-i atât prisos de jale  
În îngusta ta poiană.

Unde-i astăzi cântărețul,  
Glasul codrilor s'asculte,  
Cetluind pe patru strune  
Taina zvonurilor multe?  
Și pribegitori, azi, unde-s  
Ochii văzători a toate,  
Să. îmbrățișeze 'ntreagă  
Vraja firii fermecate?

Înzadar de sus azi luna  
Chipu-și împletește 'n apă;  
Ale firii înțeleșuri —  
Minte nu-i să le priceapă.  
Și 'nzadar răsare soare,  
Brâul bolții să 'ntretaie,  
N'are suflet, azi, tovarăș  
În cărarea-i de văpaie.

Mor azi cântecele 'n pragul  
Noptilor la șezătoare  
Și de feți frumoși uitată  
Mândra Consinzeană moare.  
Azi voinici cu zmeii 'n luptă  
Zarea nu mai înspăimântă  
Și pe pajiștea 'nflorită  
Nici un cântăreț nu cântă.

Tot mai ostenită-i doina  
Fluierului dela munte,  
Tot mai părăsite-s astăzi  
Bietele piscuri cărunte.  
Doar' arare, câte-odată,  
Vre-un rătăcitor, departe,  
Satului pierdut în umbră  
Mai trimite-î câte-o carte.

Salba de căsuțe albe  
Se 'nsenin' atunci de-odată,  
La podmol, în fapt de sară,  
Toată lumea-i adunată...

Și prin ochielarii umezi,  
Spune popa din scrisoare,  
Pân' ce luminează luna  
Fruntea celor arși de soare.



# CUPRINSUL

## CUPRINSUL

---

	Pagina
Rugăciune. . . . .	5
Plugarii. . . . .	8
Noi . . . . .	12
Oltul . . . . .	15
Casa noastră. . . . .	19
Apostolul . . . . .	23
Dascălul . . . . .	26
Dăscălița . . . . .	29
Bătrâni . . . . .	32
Reîntors . . . . .	34
Departa . . . . .	38
Dorință. . . . .	41
Zadarnic . . . . .	44
De-o să mor. . . . .	47
În codru . . . . .	49
Dimineața. . . . .	52
Pe înserate . . . . .	55
Dela noi. . . . .	57
Cântăreților dela oraș . . . . .	61
Sara . . . . .	64
Lăutarul . . . . .	66
A murit . . . . .	69
La groapa lui Laie . . . . .	71
Cântece I. . . . .	74
» II . . . . .	76

Cântece III . . . . .	78
» IV . . . . .	80
» V. . . . .	81
» VI . . . . .	83
Pribeag . . . . .	85
Pace . . . . .	87
Cade-o lacrimă . . . . .	90
Singur. . . . .	92
Părăsiți . . . . .	94
Ruga mamei . . . . .	96
Zadarnic . . . . .	99
La stână . . . . .	101
Toamnă . . . . .	103
Copiiilor I . . . . .	105
» II . . . . .	107
Părăsit . . . . .	109
Despărțire . . . . .	111
Învins . . . . .	113
Solus ero . . . . .	115
Noapte . . . . .	117
Clăcașii . . . . .	122
Așteptare. . . . .	129

«MINERVA», Institut de arte grafice  
și editură. — Bulevardul Academiei, 3  
— Strada Edgar-Quinet, 4, BUCUREȘTI.  
1907